

Bert Keizer

Na dertig dagen
was er niet
één patiënt
meer in leven



Geschiedenis (2)

Nadat ik hier betoogd had dat kennis van de medische geschiedenis geen enkel gevolg heeft voor de medische praktijk (MC 27-28/2016: 17), werd ik in het mekka van deze geestelijke discipline uitgenodigd, in Urk, waar de Nederlandse Vereniging voor Medische Geschiedenis is gevestigd. Er bevinden zich hier onder andere een studiecentrum, een collegezaal en vele duizenden medische boeken die overtuolig zijn geworden door de tijd en door de digitalisatie.

Ik kreeg wel op mijn kop voor mijn beweringen, maar werd niet vermorzeld. Dat ligt ook niet in de aard van de daar bijeengekomen collega's. Een van de aanwezigen kwam met de briljante suggestie: 'Kunnen we niet gewoon zeggen dat we het hartstikke leuk vinden?' Waarop we aan een lunch begonnen tijdens welke ik heel wat geschiedenis kreeg toegeworpen. Ik zit namelijk al wat langer te broeden op het thema dat ik zag aangeroord in de grappig bedoelde uitspraak: 'Al kost het me tien boeren, ik zál het leren!' Ik kom uit de laag van die tien 'boeren' en proefde er een cynisme in dat zich niet laat weglachen. De medisch historici die ik deze oprisping terloops voorlegde, hadden wel een invulling.

Zo hoorde ik dat de Gezondheidsraad in 1955 met enige nadruk verkondigde dat patiënten wel moesten beseffen dat ze niet alleen in ziekenhuizen werden opgenomen voor genezing maar ook voor onderzoek. Dat vond Denton Cooley, de beroemde hartchirurg uit Houston, kennelijk ook. Hij werd gewaarschuwd

voor het onacceptabel hoge risico van fatale afstotingsreacties. Hij wuifde dat terzijde en ging gewoon door met harttransplantaties, hoewel 60 procent van de patiënten al in de eerste week stierf. Na dertig dagen was er niet één meer in leven. Ik weet niet hoeveel 'boeren' het gekost heeft voordat men gas terugnam om te wachten op betere immunosuppressie. Het was dus eigenlijk alleen maar *frontpage surgery* waarmee je behoorlijk in de aandacht kwam te staan.

Lobotomie hoeven we niet eens te noemen in deze context, hoewel ik niet wist dat collega Freeman van een *lobotomobile* sprak waarmee hij rondreisde om zijn beschadigende werk in stad en land te kunnen uitoefenen. Nog wat meer zout in de wonde: in 1949 kreeg Egas Moniz, de Portugese chirurg die de procedure bedacht, de Nobelprijs voor geneeskunde. De zusjes van twee prominente Amerikanen, Tennessee Williams en John Kennedy, werden door Freeman 'geholpen'. Onnodig leed door artsen aangericht?

En dan is er natuurlijk het glazen huis van de oncologie. Volgens NRC schreef collega Wise in The BMJ dat het effect van chemo zwaar wordt overschat bij de kankers van darm, borst, long en prostaat. Sommige dingen hoor je liever niet. Of is het de herfst? Ik ga niet huilen, maar ik moest onwillekeurig denken aan het zachte vermaan van Philip Larkin: *we should be careful - of each other, - we should be kind - while there is still time.* ■